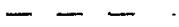

CLOENDA

Aquestes ratlles volen suplir el desig frustrat de la meua participació personal a la Diada. Haurien de ser, segons el programa, paraules de cloenda. No ho seran. Almenys jo no sabria pas com escriure-les sense haver viscut el dia, ni haver escoltat tot el que, sens dubte molt bellament, s'haurà dit en aquest acte. No es pot cloure, ni resumir, ni comentar allò que hom no ha viscut.

Allò més cert, però, que us puc dir és que m'ha dolgut de debó no haver pogut estar entre vosaltres. M'havia il·lusionat amb la Jornada. Us hi acompanyo des de lluny, tot enyorant-me. Estaré joiós de saber que la Jornada hagi reeixit, que hi hàgi estat contents, que hàgiu pogut pregar i conviure, i encara n'estaré més si poguéssim valorar la Jornada com un pas més cap a un creixent lligam de coneixença i de bona germanor entre tots nosaltres.

Crec que ens cal anar donant passos de real acostament, generosament integrador. I crec que això té una urgència i unes raons més profundes que les derivades d'una normal amistat i bon veïnatge. Perquè ens cal reflexionar i reconèixer que seríem desertors de la nostra identitat si oblidéssim que tots som servidors de les nostres Esglésies, les quals són les Esglésies del nostre país. És la tasca que ens defineix. Ella, perquè és així de concreta, en objecte i en geografia, ens marca la necessitat de les infraestructures elementals de coneixença, de convivència, de corresponsabilitat i de joiós agermanament, on recolzar els treballs d'ara i les previsions de futur, que en aquest tombant de la nostra història han de qualificar els capítols comuns del nostre servei eclesial.

Avui ens ha convocat ací Mossèn Verdaguer, home de lletres, patriota i sacerdot. Precisament, i perquè ho era d'una peça, ens hi ha convocat un home d'Església, literat i patriota, que va realitzar una presència d'Església, feta servei al país. Un servei entre els més cabdals que coneix la nostra història.

No sé si es podria dir que Mossèn Verdaguer fou un autodidacta. De fet, passa directament de les pagesies de La Plana i de la barretina musca a l'Arcàdia dels Jocs Florals i a la corona de llorer. Si voleu, ho fa passant per l'ombra de la Font del Desmai i de les tertúlies de l'Esbart. Bona saba la de La Plana de Vic i de les serres del Montseny! El geni únic de Verdaguer hi tenia les arrels. De fet, no en tenia d'altres.

El profund sentiment religiós, els costums pairals, la naturalesa del pla i de la muntanya, les llegendes i les cançons, les formes de parlar encara

no contaminades, tot el conjunt de la vida camperola, enriquida per la més ciutadana i culta de la ciutat de Vic i del seu seminari, van ser els elements primaris, fermentadors de la seva extraordinària personalitat. Després res-seguirà tot Catalunya, recorrerà els mars i els oceans, però ell, fill del poble, fa el servei de tornar al poble, fet tresor d'enlairat enriquiment, tot allò que del poble havia rebut.

Quinze anys de primera juvenesa van ser prou per coure i recoure tots aquests elements amb la flama del seu alè extraordinari. I, tot d'una, ve el part, el primer, definitiu i grandios part de l'Atlàntida. Tot el lèxic de pagesos, pastors i menestrals, après del poble, el retorna al poble, dignificat en nobles alexandrins d'una epopeia, en una llengua enriquida tot d'una, purificada, flexible i definitivament recobrada. Salva la llengua, salva la renai-xença i deixa l'idioma a punt de la normalització, i, amb ell, el país en camí de consciència recuperada. El poeta només tenia trenta-dos anys.

Al cap de dos anys ens dóna els *Idil·lis* i *Cants Místics*. Ens hi obre els misteris de la fe i de l'amor de Déu amb un llenguatge puríssim com de feia segles no s'havia escrit, plasmat en ritmes clars, en formes líriques populars, simples i suggestives.

Què més? Després d'aquestes dues obres, primeres i definitives, ja ve tota una vida, que ni els infortunis no podran macular, de servei ininter-romput a l'Església del nostre poble, a tot el nostre poble.

Ens fa l'obsequi del Canigó. La nostra nacionalitat hi aprèn, amb l'encís de gestes medievals i de velles llegendes, quines arrels cristianes i euro-pees li han donat fesomia diferenciada. Ens fa mirar, a so de versos i poemes, cap al Montseny i el Montserrat, al Pirineu i els turons, a les valls i les planes, a les ciutats i els pobles, als monestirs i les ermites, passos seculars de la nostra difícil història.

I en multitud de volums ens dóna, en els seus versos, l'aliment senzill de les seves corrandes i cançons, que les nostres mares van aprendre i que la nostra generació ha recitat i cantat en les cases, en les esglésies i en els aplecs, i que alguns d'ells restaran per sempre com himnes de la nostra collectivitat ciutadana i eclesial.

Va ser una aportació singularment efectiva a l'acció, amplament globa-litzadora, de servei al país, que l'Església de Catalunya, malgrat tot, va saber fer durant aquelles excepcionals dècades, en què el nostre retroba-ment col·lectiu havia trobat camins de consolidació. Són els temps en què el desvetllament religiós, sintonitzant amb el desplegament cultural i po-lític, va renovar, amb motllos propis i amb projecció de futur, el pensa-ment i l'acció apostòlica de les nostres Esglésies. De fet, va durar fins que va venir la desfeta de 1936. Per citar-ne només els grans protagonistes, podríem dir, si en volem agafar tota l'amplària, que les successives fites i figures cabdals van des de S. Antoni M.ª Claret i el bisbe Torras i Bages,

fins al Cardenal Vidal i Barraquer i el Dr. Carles Cardó. Els qui som una mica grans encara en vam viure els darrers anys de la seva plenitud.

— — —

Aquell moment ja ha passat, i tot fa preveure que, entre angoixes i esperances, se n'està obrint un altre que, com tots, serà inèdit. Del servei que, com Església d'avui i del pròxim futur, devem a aquest moment històric, i que es concreta primordialment al nostre país, som precisament nosaltres els primers responsables. Jo em dic a mi i gosaria dir-ho a tots, que no ho hem de sentir simplement com a deure, sinó com un goig esperançat d'una presència efectiva de l'Església en la nostra futura vida ciutadana. Una presència certament diferent de les de temps passats, no solament perquè la història no escriu dues planes totalment iguals, sinó perquè som ben conscients que l'Església i la societat civil presenten una cara profundament canviada. Una presència diferent perquè la força de l'Esperit sembla empènyer a una presència que, per fi, pugui ser només i totalment evangèlica. I, naturalment, per a obrir-li els camins que la facin possible, ara és el moment d'anar a la creació d'aquelles infraestructures de coneixença entre nosaltres, de convivència, de corresponsabilitat i de joïós agrmanament de què us parlava. Altrament, el testimoni de la paraula i de l'esforç apostòlic seran fluïxos, perquè no reflectiran la base essencial de la nostra comunió i de la nostra caritat.

Déu no vulgui que, per mancar-nos aquestes infraestructures, deixéssim en blanc la plana d'Església en el capítol de la història de Catalunya que ara es comença a obrir. Les generacions ens podrien titllar, amb tota raó, de culpabilitat i d'alta traïció.

— — —

Si jo tingués expressió de poeta, us diria que les veus airades de queixa i de protesta començarien a sortir, com de lloc privilegiat, d'aquesta Catedral i ciutat de Vic.

El campanar d'aquest temple ens diria que ell és la veu mil·lenària de l'abat Oliba, que el va bastir, en els braços del qual el cor de la Catalunya que neixia va començar a bategar. I l'abat Oliba, el Pare de la Pàtria, era l'abat de Cuixà i el de Ripoll i fou el bisbe d'aquesta Seu.

Aquells grossos papirus de l'arxiu episcopal de Vic ens dirien amb veu romana, escrita ja fa mil anys, que Catalunya va concretar els primers intents de viure com a poble diferenciat en la persona del savi mestre Ató, investit de la responsabilitat de Matropolità de Catalunya, independent de Narbona, mentre la Seu Primada de Tarragona no pogués ésser integrada al món cristià. I el gran Ató fou també bisbe d'aquesta Seu.

I un sepulcre que és aquí dintre, a prop vostre, ens diria que la nostra expansió fins al Regne de València fou decididament empesa i acompanyada pels savis consells i per l'encoratjament de Bernat Calbó. I Bernat Calbó, home del Camp de Tarragona i conseller de Jaume I, era l'abat de Santes Creus i fou el Sant Bisbe d'aquesta Seu.

I encara un altre sepulcre, també aquí a la vora, ens diria que, sota la lluminosa presidència de Torras i Bages, es va produir una presència altament fecundant de l'Església, quan Catalunya, després de segles, tornava a néixer. I Torras i Bages, el Patriarca, fou també bisbe d'aquesta Seu.

No escric més. Veig que en lloc d'una cloenda em va sortint un preàmbul; i a continuació d'un preàmbul no sé què ve, perquè no hi ha camí fressat. Per això m'aturo. M'aconsolo, però, pensant que potser és més bonic fer preàmbuls que no pas cloendes. De fet, a mi m'agraden més camins oberts que no pas portes tancades.

En tot cas, ho podrem sospesar l'any vinent, si Déu vol, entorn de les despulles del Cardenal Vidal i Barraquer.

A tots, una abraçada.

Josep Pont, arquebisbe - metropolità
de Tarragona